

НИКОЛАЙ РАЙНОВ
САЖДИ
АНГЛИЙСКА ПРИКАЗКА

chitanka.info

Въ работилницата на единъ художникъ се търкаляли много тръбички отъ калай, пълни съ блажни багри. Живописецътъ, като влѣзе въ работилницата си, ги вземалъ, изтисквалъ отъ всѣка по малко багра на палитрата си и почвалъ да работи. Само една тръбица лежала забравена въ ъгъла. Въ нея имало черна багра, наречена „холандски сажди“.

— Тъй е то! — казвала съ дълбока въздишка тая тръбичка. — Господарътъ си дори и не спомня за мене. Едно време казваше, че съмъ била тежка и груба, не ме бивало за нищо. А сега ме е вече съвсемъ забравилъ. Така и ще си изсъхна и нѣкой день ще ме изхвърли.

До тръбицата съ саждена багра лежели единъ тѣпъ ножъ и нѣколко кжсчета отъ липовъ вжгленъ. Тѣ мълчели. Лежели лениво и се дори не оплаквали. Но саждената багра била честолубива. Ней било оскърбително, че художникътъ ѝ не обръща внимание.

— Ето, — казала тя тихо на ножа и вжгленитѣ — вижте, що става тамъ! Майсторътъ взема отъ всички багри: и отъ червенитѣ, и отъ зеленитѣ, и отъ жълтитѣ, и отъ синитѣ, и отъ теменужнитѣ, дори и отъ кафенитѣ, които не сж по-добри отъ мене. Съ тѣхъ изписва голѣми картини, които праща по изложбитѣ и музеитѣ. Тѣ украсяватъ дворци и богаташки кжщи. А ние съ васъ лежимъ тукъ, непотрѣбни никому.

Тя била бѣбрица.

— Нѣма ли поне веднѣжъ да ми се усмихне щастieto? Ето, да вземемъ за примѣръ туша. Какво е той? Черна багра, сжщо като мене, само че разтопена и налѣна въ стѣкълце. А господарътъ не може безъ тоя проклетъ тушъ. В земе ли да рисува нѣщо на хартия, ще топне перото или четчицата право въ стѣклото съ тушъ.

Саждената багра се опитвала често да заприказва съ другитѣ. Но тѣ били доволни и не ѝ обръщали внимание. Въ широката работилница, съ голѣми прозорци, надъ които висѣли едри клони отъ дивъ кестенъ, тѣмъ било много добре.

Синиятъ кобалтъ, щомъ го мазне живописецътъ два-три пжти, се превръщаль на чудно лѣтно небе. Червениятъ карминъ изписвалъ трендафилови цвѣтове. Жълтиятъ хромъ и мжтната охра рѣдко се слагали чисти, но и безъ тѣхъ художникътъ не можель да мине: той ги турялъ тамъ, дето трѣбва да се придаде на предметитѣ златистъ отблѣсъкъ. Сиво-кафената умбра обагрювала тѣмнитѣ кждрици на детинскитѣ коси. Яркиятъ киноваръ блестялъ по небето, когато се

изобразява изгрѣвъ или залѣзъ. И още сума други багри употрѣбявалъ живописецътъ, когато започне да изписва царе и царици съ разкошни дрехи, рицари, които вървятъ по нацѣвत्याли поляни, и деца, които си играятъ въ гората, или кораби, плуващи по морето.

— Стига си въздишала! — изхъркалъ веднѣжъ ножътъ, комуто омръзнало да слуша тия вѣчни оплаквания. — Да не мислишъ, че мене е по-добре? Азъ се цѣлъ изтъркахъ отъ четкитѣ, които постоянно чистѣхъ. И най-сетне господарътъ ме захвърли.

— Все пакъ ти си вършилъ поне нѣкаква работа. А азъ? Лежа и се търкалямъ.

И тя наистина лежала толкова дълго, че надъ нея паяцитѣ сплели мрежа и тржбицата посивѣла, като прашна обувка.

Но единъ день художникътъ влѣзълъ съ бързи крачки въ своята работилница и отишелъ право въ онзи кѣтъ, дето лежала саждената багра. Нима е дошелъ часътъ — и тя да влѣзе въ работа?

Художникътъ взелъ тржбицата, сложилъ я на своя триножникъ и казалъ:

— Най-сетне и холандскитѣ сажди ще свършатъ работа.

Другитѣ тржбички съ багри, които не трѣбвали тоя пѣтъ, се наизправили — да видятъ, що ще стане. Тѣ приличали на войници съ широки шинели, както се били наредили една до друга.

А живописецътъ въ това време развинтилъ капачето на тржбичката, изстискалъ баграта на палитрата си и почналъ да я смѣсва съ масло. Сетне закрепилъ на триножника дълга дѣска, на която била закована тенекия, и почналъ да маже нѣкакви черти.

Другитѣ багри се размѣли.

— Саждената багра ще напише надписъ и ще го заковатъ на нѣкой стълбъ край пѣтя. Ха, ха, ха! Надписъ! Значи — тя ще послужи за бояджийска работа. А вижте я, колко се надува, като че ли ще работятъ съ нея картина!

Багритѣ се смѣли толкова силно, че дори и паяцитѣ наизлѣзли отъ своитѣ паяжини да погледатъ. Но работата се свършила бързо. Саждената багра, намазана на тенекията, се оглеждала вече въ огледалото. Тя видѣла синята тенекия, на която пишело съ едри букви:

ТУКЪ Е ЧАСТЕНЪ ИМОТЪ. ЗАБРАНЕНО Е ДА СЕ СТРЕЛЯ!

— Хубава работа! — рекла отчаяно саждената багра. — Значи, азъ ще вися на дъжда, ще ме жули вѣтърътъ, ще ме ядатъ отдолу червеи. А нѣкой день може и да ме изкъртятъ съвсемъ. По-добре бѣше да си лежахъ въ кжта подъ паяжината.

Но художникътъ я не слушалъ, що приказва. Той оставилъ надписа да съхне и се заелъ за друга работа. Следъ нѣколко дня дошелъ единъ брадатъ човѣкъ. Той билъ градинарътъ на художника.

— Вземи тоя надписъ, — казалъ живописецътъ, — и го закови на единъ стълбъ до оградата. Оня день нѣколко негодници убили десетина сини дроздове. Това не бива да се продължава тѣй. Моята градина не е безстопанствена гора.

Когато градинарътъ изнесълъ надписа, багритѣ почнали да се подиграватъ на саждената черна:

— Сбогомъ! — й казвали тѣ. — Върви да плашишъ за напредъ кукумявкитѣ и прилепитѣ.

Вратата се затворила и черната багра се простила за винаги съ хубавата работилница и съ всичко, що имало въ нея. Градинарътъ заковалъ написа на единъ високъ стълбъ, до стената, надъ пжтя, тѣй че да се вижда отъ всѣкъде.

Първата нощъ, която прекарала саждената багра отвънъ, била дъждовита, бурна, студена. Черната багра, която никога преди това не била излизала отъ калаената тръбичка, страдала ужасно. И не само презъ нощта. На сутринта, когато я огрѣло слънцето, тя си казала:

— Всичко загина! Тукъ и ще си умра. Ще вися надъ пжтя, додето се обърна на прахъ.

Тя погледнала около себе си — да види, кжде се намира. Нищо утешително не видѣла. Отъ дветѣ страни се издигала гжста стена отъ листа. Тѣй се струвало поне на саждитѣ, които не виждали стълбата на дърветата. Долу расла трева и бурени. А нататъкъ се простиралъ пжть — глинесть, разкалянъ много дълъгъ.

Миналъ единъ селянинъ. Като погледналъ прѣсния надписъ, избърборилъ нѣколко лоши думи. И нему, като на много други, се искало да бие ловъ въ чужди имотъ, а сега вече това било невъзможно. После по дѣската съ надписа пропълзѣлъ охлювъ, а следъ него — червей. Единъ кълвачъ ударилъ червея съ кълвуна си и го налапалъ.

Саждената багра гледала всичко това и не можела да каже нищо. Но ето, че дошли три-четири момчета и почнали да замѣрятъ надписа

съ камъни и да говорятъ неприлични думи за оногова, който го е поставилъ тамъ. А после завалѣлъ отново дъждъ.

Съ горчевина си спомняла саждената багра за топлата и удобна работилница, дето било винаги свѣтло. Тъкмо по това време другитѣ тръбички съ багри се нареждали въ кутията, очаквайки да ги вземе живописецътъ.

— Еееехъ, да можехъ да се върна тамъ! — въздишала черната багра.

Следъ пладне небето се изяснило съвсемъ. Саждената черна почнала да се заглежда въ сочната зеленина на дърветата, измокрена отъ дъжда. По листата блестѣли едри капки. А между тѣхъ се синѣло ясно небе. Надошли отъ нѣкъде и птички. Накацали по клонитѣ, по тревата и запѣли.

— Чикъ-чиририкъ! Чикъ-Чиририкъ! — чуруликали тѣ. — Колко ни е весело! Най-после никой не ще посмѣе вече да ни слага примки, нито да стреля по насъ. Лошитѣ деца не ще могатъ да идватъ да ни развалятъ гнѣздата.

На саждената черна се харесало птичето пѣние. И тя запитала една птичка, която кацнала на съседната клонка и се навела да пие отъ капкитѣ:

— Защо се радвате толкова?

— Нима не знаешъ? — рекла птичката. — Ти си причина за нашата радостъ.

— Азъ ли? — запитала нерешително черната багра, на която се сторило, че се подиграватъ съ нея.

— Ти, ти, — обадилъ се единъ славей. — Оня човѣкъ, който мина преди малко, би ни застрелялъ, ако не бѣше ти. Ние ще ти пѣемъ постоянно. Ще ти благодаримъ, че ни спаси живота.

Саждената багра била толкова трогната отъ тия думи, че нѣмала сила да каже дума. Тя не разбираше ясно, какъ е могла да спаси живота на толкова птички, но разбрала, че господарьтъ ѝ е знаелъ, що прави. Нищо отъ това, че тя нѣма да блести на нѣкоя картина, закачена въ дворецъ. Затова пѣкъ ще принася полза на тия малки хубави птичета и ще имъ пази живота. Що отъ това, че хората ще я оскърбятъ и децата ще я замѣрятъ съ камъни? Стига ѝ, че птичкитѣ я обичатъ.

И тѣ я наистина обичали. Денемъ ѝ пѣели едни, а нощемъ други. — А тя блестѣла на слънцето и се радвала.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.